

YARGITAY

22. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/971
Karar No.	2015/2106
Tarihi:	02.02.2015

İlgili Kanun / Madde

6100 S. HMK. /107,109

- **BELİRSİZ ALACAK DAVASININ ALACAĞIN BELİRLİ YA DA BELİRLENEBİLECEĞİ DURUMDA AÇILAMAYACAĞI**
- **KISMİ DAVA AÇMA OLANAĞININ BELİRSİZ ALACAK DAVASI İLE ORTADAN KALDIRILAMAYACAĞI**
- **ALACAĞIN BELİRLENMESİ İÇİN RAPOR ALINMASI GEREKEN DURUMLARDA KISMİ DAVA AÇILABİLECEĞİ**
-

ÖZETİ 6100 sayılı Kanun ile birlikte, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukukî yarar bulunmadan kısmî dava açma imkânı sınırlandırılmış; ancak tamamen ortadan kaldırılmamıştır. Bir yandan, 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesine, haktan açıkça feragat edilebileceği şeklindeki temel maddi hukuk ilkesinden hareketle, kısmî dava açılırken fazlaya ilişkin hakları saklı tutma şeklindeki uygulamaya son verilmesi, bu veya buna benzer bir ibare kullanılmadığında haktan feragat edilmiş sayılacağı yönündeki uygulamanın önüne geçilmesi amaçlanmıştır; ancak, diğer yandan da hukukî yararı olmadan kısmî dava açılması engellenmek istenmiştir. Böylece uygulamada bazen başvurulduğu üzere kısmi davanın amacı dışında kullanılmasının önüne geçecek düzenleme yapılmıştır.

Anılan Kanun'un 107. maddesinde düzenlenen belirsiz alacak davası ile kısmi dava birlikte değerlendirildiğinde, eğer alacak belirli veya belirlenebilir nitelikte ise, tam veya kısmi şekilde belirsiz alacak davası açarak, bu davanın sağladığı imkânlardan yararlanmak mümkün değildir. Ancak, Kanun'un kısmi dava açma imkânını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukukî yarar bulunduğu kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkândan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır.

Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkânlardan yararlanarak dava açılabilir; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılabilir. Oysa kanun koyucunun abesle işgal etmeyeceği prensibi gereği, 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesinde kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmî dava açılabilir. Buradaki temel ölçü, kısmî dava açmakta hukukî yararın bulunması ve Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere, kısmî dava açma hakkının dürüstlük kuralına aykırı şekilde kötüye kullanılmamasıdır. Şüphesiz ki, 6100 sayılı Kanun'un kabulünden sonra, gerek 29. maddenin açık hükmü gerekse 109. maddenin 2. fıkrasındaki düzenleme gereği, kısmî dava açılması halinde hukukî yararın, özellikle dürüstlük kuralı çerçevesinde daha sıkı gözetilmesi gerekli ve zorunludur. Bu noktada belirtmek gerekir ki, dava konusu edilen alacak, yargılama sırasında hesap raporu alınmasını veya miktar veya değerinin belirlenmesi yargılama sırasında başka bir olgunun tespit edilmesini gerektiriyor ise talep konusu alacağın tartışmalı olduğu veya açıkça belirli olmadığı kabul edilmeli ve kısmi dava olarak görülmelidir

DAVA : Davacı, kıdem tazminatı, ücret alacağı , fazla mesai, ulusal bayram ve genel tatil, yıllık izin, hafta tatili ile ikramiye alacaklarının ödenmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, isteğin reddine karar vermiştir.

Hüküm süresi içinde davacı ve davalı Karayolları Genel Müdürlüğü avukatları tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi H. Bağcıvan tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı, fazlaya dair haklarını saklı tutarak 100,00'er TL kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti, ikramiye, fazla mesai, hafta tatili ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalılar, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, dava konusu alacakların belirlenebilir nitelikte olduğu, davacının belirsiz alacak davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı gerekçesi ile, davanın hukuki yarar yokluğu nedeni ile reddine karar verilmiştir.

Karar, süresi içinde davacı vekili ve davalı Karayolları Genel Müdürlüğü vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Uyuşmazlık davanın niteliği ve kısmi dava açılmasında hukuki yarar bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda dava çeşitleri 105. ila 113. maddelerinde düzenlenmiş, eda davası, tespit davası ile belirsiz alacak ve tespit davası, inşai dava, kısmi dava ayrı ayrı maddelerde gösterilerek farklılıkları belirtilmiştir.

Kısmi dava 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesinde tanımlanmıştır. Maddenin birinci fıkrasına göre "Talep konusunun niteliği itibarıyla bölünebilir olduğu durumlarda, sadece bir kısmı da dava yoluyla ileri sürülebilir". İkinci fıkrasına göre ise "Talep konusunun miktarı, taraflar arasında tartışmasız veya

açıkça belirli ise kısmi dava açılmaz". Bu çerçevede doktrinde de talep konusu taraflar arasında tartışmasız veya açıkça belirli ise kısmi dava açılmayacağı belirtilmiştir.

6100 sayılı Kanun ile birlikte, belirsiz alacaklar bakımından hak arama özgürlüğü genişletilmiş; bununla bağlantılı olarak da hukukî yarar bulunmadan kısmî dava açma imkânı sınırlandırılmış; ancak tamamen ortadan kaldırılmamıştır. Bir yandan, 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesine, haktan açıkça feragat edilebileceği şeklindeki temel maddi hukuk ilkesinden hareketle, kısmî dava açılırken fazlaya ilişkin hakları saklı tutma şeklindeki uygulamaya son verilmesi, bu veya buna benzer bir ibare kullanılmadığında haktan feragat edilmiş sayılacağı yönündeki uygulamanın önüne geçilmesi amaçlanmıştır; ancak, diğer yandan da hukukî yararı olmadan kısmî dava açılması engellenmek istenmiştir. Böylece uygulamada bazen başvurulduğu üzere kısmi davanın amacı dışında kullanılmasının önüne geçecek düzenleme yapılmıştır.

Anılan Kanun'un 107. maddesinde düzenlenen belirsiz alacak davası ile kısmi dava birlikte değerlendirildiğinde, eğer alacak belirli veya belirlenebilir nitelikte ise, tam veya kısmi şekilde belirsiz alacak davası açarak, bu davanın sağladığı imkânlardan yararlanmak mümkün değildir. Ancak, Kanun'un kısmi dava açma imkânını sınırlamakla birlikte tamamen ortadan kaldırmadığı da gözetildiğinde, belirlenebilir alacaklar için, belirsiz alacak davası açılmasa da, şartları oluştuğunda ve hukukî yarar bulunduğu kısmi dava açılması mümkündür. Aksi halde, sadece ya belirsiz alacak davası açma veya belirli tam alacak davası açma şeklinde iki imkândan söz edilebilir ki, o zaman da kısmi davaya ilişkin 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesindeki hükmün fiilen uygulanması söz konusu olamayacaktır. Çünkü, belirsiz alacak davasında zaten belirsiz alacak davasının sağladığı imkânlardan yararlanarak dava açılacaktır; şayet alacak belirli ise de, o zaman sadece tam eda davası açılacaktır. Oysa kanun koyucunun abesle iştigal etmeyeceği prensibi gereği, 6100 sayılı Kanun'un 109. maddesinde kısmi davaya ilişkin düzenleme yapıldığı düşünülerek ve kanundaki sınırlamalara dikkat edilerek kısmî dava açılacaktır. Buradaki temel ölçü, kısmî dava açmakta hukukî yararın bulunması ve Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere, kısmî dava açma hakkının dürüstlük kuralına aykırı şekilde kötüye kullanılmamasıdır. Şüphesiz ki, 6100 sayılı Kanun'un kabulünden sonra, gerek 29. maddenin açık hükmü gerekse 109. maddenin 2. fıkrasındaki düzenleme gereği, kısmî dava açılması halinde hukukî yararın, özellikle dürüstlük kuralı çerçevesinde daha sıkı gözetilmesi gerekli ve zorunludur. Bu noktada belirtmek gerekir ki, dava konusu edilen alacak, yargılama sırasında hesap raporu alınmasını veya miktar veya değerinin belirlenmesi yargılama sırasında başka bir olgunun tespit edilmesini gerektiriyor ise talep konusu alacağın tartışmalı olduğu veya açıkça belirli olmadığı kabul edilmeli ve kısmi dava olarak görülmelidir.

Dosya içeriğine göre, davacı vekili dava dilekçesi ile, fazlaya dair haklarını saklı tutarak 100,00'er TL kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti, ikramiye, fazla mesai, hafta tatili ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir. 03.11.2014 harç tarihli ıslah dilekçesinde ise dava konusu alacakların belirli alacak olduğunu açıklayarak dava değerini artırmıştır. Bu durumda davanın kısmi olarak açıldığı açık olup, kısmi istekle dava açılmasına kanuni engel bulunmadığı da gözetilerek işin esasına girilip oluşacak sonuç dairesinde karar verilmesi gerekirken, davacı vekilinin durnuşmadaki beyanından hareketle belirsiz alacak davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddedilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan sebepten **BOZULMASINA**, bozma sebebine göre tarafların diğer temyiz sebeplerinin bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 02.02.2015 günü oybirliği ile karar verildi.